

Nr 110.

Av herr **Jungnell**, om förhöjt statsbidrag till avlöning av lärare och lärarinnor i slöjd i folkskola, mindre folkskola och särskild slöjdskola.

I statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, punkt 210 (33), äskas för anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola oförändrat förslagsanslag på 2,585,000 kr.

Detta belopp är grundat på riksdagens beslut förra året att bestämma minimiarvodet i slöjd till 1 kr. 20 öre per undervisningstimme med nio tiondelar härav i statsbidrag. Kungl. Maj:t hade föreslagit 1 kr. per timme och folkskoleöverstyrelsen 1 kr. 50 öre, vilket förslag framfördes i särskilda motioner (II: 35 och 45 samt I: 11).

Såsom motionär förra året tillåter jag mig att ånyo till riksdagens prövning framföra frågan om slöjdarvodets höjande till 1 kr. 50 öre för undervisningstimme. Som motivering härför kvarstå alltjämt de skäl, som förra året framfördes och vunno erkännande.

Dåvarande departementschefen yttrade om arvodesbeloppen:

»Vad angår beloppet för det ifrågavarande arvodet har lärarelönenämnden ansett, att det borde bestämmas sålunda, att lärarens minimiavlöning komme att någorlunda motsvara den kontanta avlöningen för extra ordinarie folkskollärare eller folkskollärlärinna. Genom 1918 års riksdags beslut har sagda avlöning blivit bestämd till 1,700 kronor för extra ordinarie folkskollärare och 1,500 kronor för extra ordinarie folkskollärlärinna, allt för läsår räknat. Då ett läsår kan beräknas innefatta ungefär 1,000 undervisningstimmar, motsvara nämnda avlöningsbelopp ett arvode av respektive 1 krona 70 öre och 1 krona 50 öre för undervisningstimme. Folkskoleöverstyrelsen har föreslagit, att arvodet för slöjdundervisningen skulle sättas

till *minst*¹ sistnämnda belopp. Även om jag måste anse ett sådant arvode *fullt motiverat*,¹ tvingas jag dock med hänsyn till förslagets betydande ekonomiska räckvidd att av statsfinansiella skäl stanna vid ett minimiarvode av 1 krona för undervisningstimme.»

Statsutskottet yttrar bl. a.:

»Vad angår arvodets belopp har folkskoleöverstyrelsen föreslagit 1 krona 50 öre för undervisningstimme. Departementschefen framhåller, att, även om han måste anse ett sådant arvode fullt motiverat, han dock tvingats av hänsyn till förslagets betydande ekonomiska räckvidd att av statsfinansiella skäl stanna vid ett minimiarvode av 1 kr. för undervisningstimme. I ovan berörda motioner hava yrkanden framställts om arvodets höjning till samma belopp som folkskoleöverstyrelsen föreslagit eller alltså 1 krona 50 öre för undervisningstimme. Utskottet, *som till fullo*¹ såväl *behjärtar de synpunkter, vilka för motionärerna varit de ledande*¹, som beaktar den ståndpunkt departementschefen funnit sig nödsakad att intaga, har vid övervägande av denna fråga ansett sig böra gå en medelväg och vill såsom sådan föreslå arvode av 1 krona 20 öre för undervisningstimme.»

Folkskoleöverstyrelsens förslag och motionärernas yrkande om arvodets sättande till 1 kr. 50 öre pr undervisningstimme hade sålunda både departementschefens och statsutskottets fulla erkännande såsom *behjärtansvärt* och *fullt motiverat*, men de statsfinansiella svårigheterna stodo hindrande i vägen.

Att finansiella svårigheter även i år föreligga, är uppenbart, men jag kan ej finna det rätt och billigt att på grund härav skjuta över nödvändiga utgifter på ännu svagare skuldror. Så blir ju fallet, då det erkännes att 1 kr. 50 öre för undervisningstimme är fullt berättigat minimiarvode, men staten underlåter att bidraga med sina nio tiondelar i hela detta belopp. Vid sådant fall måste ju kommunerna, om icke läraren skall underbetalas, öka sitt bidrag, vilket ock i många fall skett och sker. Men hur går det i de *fattigare kommunerna*, i de mera skattetyngda, där staten i många fall måst inskrida med direkta bidrag för skattelindring? Jag kan icke se annat än att här kommer slöjdundervisningen att hämmas i sin utveckling, ja, gå tillbaka, särskilt vad beträffar den manliga slöjden, ty underbetalning än i ett avseende, än i ett annat gör det helt enkelt omöjligt att erhålla lärare i en mängd skolor. Lättare går det givetvis att upprätthålla den kvinnliga slöjden, då denna ofta handhaves av småskollärarinnor.

Vill riksdagen se syftemålet med de under senaste riksdagarna genomförda reformerna på undervisningens område förverkligat, ej blott i städer

¹ Kursivering av motionären.

och ekonomiskt bärkraftiga landskommuner utan även i de *fattigare bygderna*, så synes mig nödvändigt att riksdagen helt och fullt lämnar sitt ekonomiska understöd, där det erkännes berättigat.

Med utgångspunkt från förra årets beräkning i statsverkspropositionen av antalet slöjdgrupper skulle erfordras efter 1 kr. 50 öre per timme med 1 kr. 35 öre i statsbidrag följande belopp:

för manlig slöjd: 6,600 avd. à 183,60 = 1,211,760 kr.

» kvinnlig » : 11,000 » à 183,60 = 2,019,600 »

Summa 3,231,360 kr.

En ökning av anslaget — 2,585,000 kr. — skulle då erfordras med 242,352 kr. för manlig slöjd och 403,920 kr. för flickslöjden eller tillsammans 646,500 kronor i runt tal.

Skulle emellertid riksdagen icke anse sig kunna mer än till en del bevilja här ifrågasatta höjning av statsbidraget till slöjd, anser jag det framför allt av vikt, att statsbidraget till manlig slöjd höjes; men under förhoppning att möjlighet skall finnas att öka statsbidraget till såväl manlig som kvinnlig slöjd i full utsträckning, hemställes,

att riksdagen måtte besluta:

dels att under i övrigt gällande villkor statsbidrag till lärare eller lärarinnas avlöning för undervisning i slöjd skall utgå med 1 krona 35 öre för slöjdtimme dock högst 183 kr. 60 öre för varje slöjdskola eller slöjdvadning, under förutsättning att arvudet till läraren utgår med minst 1 krona 50 öre för varje undervisningstimme,

dels att höja ordinarie förslagsanslaget till anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola med 646,500 kr. till 3,231,500 kronor.

Stockholm den 21 jan. 1920.

Algot Jungnell.

